

PLANTESORTSNEMNDA

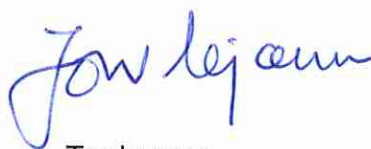
Møtebok nr. 129

Møtetid/sted: Møtet ble avholdt på Teams 03.03.2021 kl. 9.00 – 14.45

Til stede: Jon Mjærum (leder), Siri K. Steudel, Tor Lunnan, Sidsel Bøckman, Ingvild Evju, Morten Lillemo, Einar Kiserud (måtte forlate møtet kl 13.00 – 14.00).  
Marianne Johansen, Ola Nøren Johansen og Pia Borg (sekretariat).

Ås, 3. mars 2021

Jon Mjærum



Siri K. Steudel

Tor Lunnan

Sidsel Bøckman

Morten Lillemo

Ingvild Evju

Einar Kiserud

## MØTEBOK

Aina Lundon Russenes, Anne Marthe Lundby og Per Jarle Møllerhagen (NIBIO), Constantin Jansen, Stig Rune Herbrandsen, Bjarne Kjøs, Muath Alsheikh og Jon Arne Dieseth (Graminor AS) var til stede på den åpne delen av møtet. Per Jarle Møllerhagen og Aina Lundon Russenes presenterte resultatene fra verdiprøvingen.

Sted/tid: Møte på Teams 03.03.2021 kl 09.00 – 14.45

Sak 02/21 Godkjenning av innkalling og saksliste

Innkalling og saksliste ble godkjent.

Sak 03/21 Møtebok nr. 127 og 128.

Møtebok nr 128 ble godkjent. Møtebok nr 127 var ikke sendt ut og må isteden godkjennes på neste møte.

Sak 04/21 Referatsaker

- a) Satser utvalgsgodtgjøring  
Satser er sendt på e-post. Det er noen endringer.
- b) Praktisering av regler for endring av forslag til sortsnavn  
Adgangen til å endre sortsnavnet etter at søknaden er innlevert er lite beskrevet i lov om planteforedlerrett og forarbeidene. Basert på blant annet undersøkelse av regelverk og praksis i våre naboland har vi kommet fram til følgende praksis: Endringer i forslag til sortsnavn behandles på samme måte som det opprinnelige navneforslaget. Så lenge sorten ikke er tildelt planteforedlerrett kan søker be om endring av sortsnavnet. Det nye navneforslaget må kunngjøres på samme måte som det opprinnelige navneforslaget.
- c) Høring av endringer i Tollforskriften. Sekretariatet har mottatt denne, men foreløpig ikke rukket å lese den. Kommer som sak på neste møte. Høringsfrist 15. mai.

Sak 05/21 Søknad fra Institute of Agricultural Resources and Economics, Latvia om rettsbeskyttelse av bygg, Kornelija, søknad nr. 1667.

Søknadsavgiften er innbetalt og søknaden er registrert 25.11.2020.

Forslaget til sortsnavn er sjekket den 27.11.2020 i CPVO Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

Kopi av DUS-test kan bestilles fra Viljandi Variety Testing Centre, Estland.

**Vedtak**

Søknaden aksepteres.

- Sak 06/21      Søknad fra Graminor AS, Ridabu om rettsbeskyttelse av eple, Halo, søknad nr. 1668.
- Søknadsavgiften er innbetalt og søknaden er registrert 18.12.2020.
- Forslaget til sortsnavn er sjekket den 11.01.2020 i CPVO Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.
- DUS-test er bestilt hos Bundessortenamt, Tyskland.

**Vedtak**

Søknaden aksepteres.

- Sak 07/21      Søknad fra Graminor AS, Ridabu om rettsbeskyttelse av eple, Fonn, søknad nr. 1669.
- Søknadsavgiften er innbetalt og søknaden er registrert 18.12.2020.
- Forslaget til sortsnavn er sjekket den 11.01.2020 i CPVO Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.
- DUS-test er bestilt hos Bundessortenamt, Tyskland.

**Vedtak**

Søknaden aksepteres.

- Sak 08/21      Søknad fra Graminor AS, Ridabu om rettsbeskyttelse av eple, Embla, søknad nr. 1670.
- Søknadsavgiften er innbetalt og søknaden er registrert 18.12.2020.
- Forslaget til sortsnavn er sjekket den 11.01.2020 i CPVO Variety Finder med følgende merknad fra CPVO expert advice: «Article 63.3(c) states that «There is an impediment for the designation of a variety denomination where it is identical or may be confused with a variety denomination under which another variety of the same or of a closely related species is entered in an official register of plant varieties.»
- A variety of the same species 'M 9 Emla' already exists. The proposal 'Embla' could be considered as too close to 'Emla' and create confusion, as to a potential biologic relation between the two varieties. The proposal is not suitable».
- Informasjon fra Graminor vedr. navnet:
- «M9 EMLA er ein eplegrunnstamme, der EMLA er forkorting for East Malling og Long Ashton (to engelske forskingsstasjonar). Det var problem med virus i det først utsende materialet av M9 frå grunnstammeforedlinga

på East Malling, og det vart så seinare sendt ut virusreint materiale der det vart brukt tilleggsbetegnelsen EMLA (M9 EMLA eller EMLA 9). Det er seinare kome ei rekke klonar av M9 som er dei mest vanleg brukte no, t.d. M9 Lancep, M9 T337 og M9 RN29.

Seleksjonen MA982 05043 med føreslått namn 'Embla' er ikkje ein grunnstamme men ein «edelsort» som ved oppformeiring vil bli poda på ein grunnstamme. Det kan sjølvstekt tenkast at det da kan bli laga eit tre med grunnstamme M9 EMLA og edelsort Embla, men det er lite sannsynleg da det er andre klonar av M9 som er mest brukt no.»

Granskingen har funnet følgende varemerkeregistreringer og varemerkesøknader med bedre prioritet som er til hinder for å benytte EMBLA som sortsnavn:

-varemerkeregistrering nr. 277595, ordmerket EMBLA, som er registrert for blant annet «konserverte, tørrede, frosne og kokte frukter» i klasse 29

- varemerkesøknad nr. 202012330, ordmerket EMBLA, som er søkt registrert for «ferske frukter; friske frukter» i klasse 31

- varemerkesøknad nr. 202013908, ordmerket EMBLA, som er søkt registrert for blant annet «konserverte, tørrede, frosne og kokte frukter» i klasse 29.

Se planteforedlerloven § 5 andre ledd bokstav e.

DUS-test er bestilt hos Bundessortenamt, Tyskland.

### **Vedtak**

Navneforslaget kan ikke aksepteres da det kan forveksles med tre varemerker for varer av liknende slag. Søknaden aksepteres forutsatt at den får et navn som kan godkjennes.

Sak 09/21      Søknad fra Graminor AS, Ridabu om rettsbeskyttelse av bygg, Bredo, søknad nr. 1449.

Søknadsavgiften er innbetalt og søknaden er registrert 26.01.2021.

Forslaget til sortsnavn er sjekket den 01.02.2017 i CPVO Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

DUS-test er mottatt fra Ruokavirasto (EVIRA), Finland i forbindelse med søknad om godkjenning.

### **Vedtak**

Søknaden aksepteres.

Sak 10/21      Sluttbehandling av søknad fra Nunhems B.V., Nederland, representert ved Bryn Aarflot AS, om rettsbeskyttelse av salat, Matthew, søknad nr. 1601.

Søknaden og navneforslaget ble kunngjort den 02.12.2019 og det har ikke kommet noen innsigelser innen fristens utløp. Sortsnavnet ble sjekket den

03.09.2019 i CPVOs Variety Finder, uten merknader fra expert advice.

Første gangs behandling i sak 75/19.

Bestått DUS-test er mottatt fra Raad voor plantenrassen, Nederland

**Vedtak**

Sorten gis rettsbeskyttelse.

Sak 11/21 Sluttbehandling av søknad fra Welzel, Christian, Tyskland representert ved Selecta Klemm GmbH & Co. KG, Tyskland om rettsbeskyttelse av julestjerne, WEL19375, søknad nr. 1608.

Søknaden og navneforslaget ble kunngjort den 02.12.2019 og det har ikke kommet noen innsigelser innen fristens utløp. Sortsnavnet ble sjekket den 04.11.2019 i CPVOs Variety Finder, uten merknader fra expert advice.

Første gangs behandling i sak 81/19.

Bestått DUS-test er mottatt fra Coboru, Polen

**Vedtak**

Saken utsettes.

Sak 12/21 Sluttbehandling av søknad fra Nunhems B.V., Nederland, representert ved Bryn Aarflot AS, om rettsbeskyttelse av tomat, NUN 09225, søknad nr. 1568.

Søknaden og navneforslaget ble kunngjort den 01.04.2019 og det har ikke kommet noen innsigelser innen fristens utløp. Sortsnavnet ble sjekket den 07.02.2019 i CPVOs Variety Finder, uten merknader fra expert advice.

Første gangs behandling i sak 21/19.

Bestått DUS-test er mottatt fra Raad voor plantenrassen, Nederland

**Vedtak**

Sorten gis rettsbeskyttelse.

Sak 13/21 Sluttbehandling av søknad fra Nunhems B.V., Nederland, representert ved Bryn Aarflot AS, om rettsbeskyttelse av tomat, NUN 09261, søknad nr. 1567.

Søknaden og navneforslaget ble kunngjort den 01.04.2019 og det har ikke kommet noen innsigelser innen fristens utløp. Sortsnavnet ble sjekket den 07.02.2019 i CPVOs Variety Finder, uten merknader fra expert advice.

Første gangs behandling i sak 20/19.

Bestått DUS-test er mottatt fra Raad voor plantenrassen, Nederland

**Vedtak**

Sorten gis rettsbeskyttelse.

Sak 14/21 Søknad fra Graminor AS, Ridabu om rettsbeskyttelse av jordbær, Lykke, søknad nr. 1551.

Søknaden, med navneforslaget Haakon, ble kunngjort den 30.11.2018. Nytt forslag til sortnavn, Lykke, ble kunngjort 29.01.2021. Frist for innsigelser til nytt navneforslag er den 29.04.2021. Navneforslaget Lykke ble sjekket den 11.02.2021 i CPVOs Variety Finder, uten merknader fra expert advice.

Granskingen har funnet følgende varemerkeregistrering som er til hinder for å benytte LYKKE som sortnavn:

- varemerkeregistrering nr. 42880, ordmerket LYKKE, som er registrert for blant annet «landbruks- og hageprodukter, så som frø, planter» i klasse 31.

Se planteforedlerloven § 5 andre ledd bokstav e.

Første gangs behandling i sak 60/18

Bestått DUS-test er mottatt fra Bundessortenamt, Tyskland

**Vedtak**

Navneforslaget kan ikke aksepteres da det kan forveksles med et varemerke for varer av liknende slag. Sorten kan gis rettsbeskyttelse når det foreligger et navn som kan godkjennes.

Sak 15/21 Søknad fra Graminor AS, Ridabu om rettsbeskyttelse av jordbær, Snorre, søknad nr. 1505.

Søknaden og navneforslaget ble kunngjort den 13.02.2020 og det har ikke kommet noen innsigelser innen fristens utløp. Sortnavnet ble sjekket den 23.05.2017 i CPVOs Variety Finder, uten merknader fra expert advice.

Første gangs behandling i sak 50/17

Bestått DUS-test er mottatt fra Bundessortenamt, Tyskland

**Vedtak**

Sorten gis rettsbeskyttelse.

Sak 16/21 Godkjenning av høsthvete Praktik for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Lantmännen ek för, Sverige, representert ved Graminor AS, Ridabu. Søknad nr. 1513.

## Offisiell verdiprøving

Prøving av høstvetesorter på Østlandet, 2017-2019

Tabell 1-4

## Andre undersøkelser

Kieffer ekstensiograf, 2018-2019

Tabell 5

Mykotoksinanalyser (DON), 2016-2018 (NMBU/Graminor)

Tabell 6

Spiretreghetsanalyser 2019

Tabell 7

Gulmodningsregistreringer, Vollebekk 2018-19

Tabell 8

Praktik sammenlignes mot sorten Kuban som ble godkjent i 2010. Kuban er den av de viktige markedssortene som ligger nærmest Praktik i veksttid og proteinkvalitet.

Tallene i tabellen er hentet fra sammendraget for Østlandet i prøvingsperioden 2018-2020. Sjukdomsregistreringer er hentet fra usprøytede ledd, de øvrige resultatene er hentet fra fungicidbehandlede ledd.

Egenskap	Praktik	Kuban	Sign.	Gj.snitt
Vann% v/høsting	16.5	16,7		16.6
Avling kg/daa	679 (101)	675 (100)		692
Plantebestand vår, %	90	87		83
Strå lengde, cm	64	67	*	70
Tidl. Legde %	0	0		1
Sein legde %	0	8	*	7
HI-vekt, kg	83.2	82,0	*	81.5
1000-kv, g	41.4	43,7	*	44.2
Protein %	12.9	13,3		12.5
Falltall	351	324		319
Diastasetall	20	22		23
SDS	85	81	*	79
Spesifikk SDS	6.45	5,98		6
Mjøldogg %	6	3		5
Gulrust %	0	3		1

Hvetebladpr. %	6	7		3
Hvetebrunfl. %	2	2		2
Hveteakspr. %	20	11		3
Dager til aksskyting	78	80		79
Dager til gulmodning	119	119		120
SPI	27	14		19
Rmax	0,902	0,730		
Ext	115,3	130,4		
* = signifikant på 5% nivå				

### Oppsummering og anbefaling

- Praktik er en relativt tidlig sort med kort strå og god stråstyrke, og gode overvintringsegenskaper
- Avlingsnivået er relativt høyt, særlig sett i forhold til tidligheten
- Praktik er minst like sterk som Kuban mot mjøldogg, gulrust og fusarium, men ser ut til å være svakere mot hveteaksprikk
- Praktik har høy hektolitervekt og relativt høyt proteininnhold
- Praktik har høyere grad av spiretreghet med tanke på beskyttelse mot aksgroing og nedbryting av stivelsen før høsting
- Falltalls-stabiliteten er god
- Praktik har ut fra en totalvurdering av parameterne som gir uttrykk for glutenkvaliteten, et sterkere gluten enn Kuban

Etter en totalvurdering anbefales Praktik godkjent for opptak på norsk sortliste, særlig med tanke på overvintringsevne og ellers gode kvalitetsegenskaper.

### Sortsnavn

Søknaden ble kunngjort den 30.11.2017. Innsigelser er ikke mottatt. Navneforslaget er sjekket den 25.10.2017 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

### DUS-test

Kopi av bestått DUS-test kan bestilles fra Bundessortenamt Tyskland.

### Vedtak

Det anbefales at Praktik høsthvete godkjennes for opptak på norsk offisiell sortliste under forutsetning av at det mottas bestått DUS-test.

Sak 17/21 Godkjenning av høsthvete KWS Malibu for opptak på norsk offisiell sortliste – søknad fra Lantmännen ek för, Sverige, representert ved Graminor AS, Ridabu. Søknad nr. 1514.

## Offisiell verdiprøving

Prøving av høstvetesorter på Østlandet, 2017-2019

Tabell 1-4

## Andre undersøkelser

Kieffer ekstensiograf, 2018-2019

Tabell 5

Mykotoksinanalyser (DON), 2016-2018 (NMBU/Graminor)

Tabell 6

Spiretreghetsanalyser 2019

Tabell 7

Gulmodningsregistreringer, Vollebekk 2018-19

Tabell 8

KWS Malibu sammenlignes mot sorten Kuban som ble godkjent i 2018. Kuban er den av de viktige markedssortene som ligger nærmest KWS Malibu i veksttid og proteinkvalitet.

Tallene i tabellen er hentet fra sammendraget for Østlandet i prøvingsperioden 2018-2020. Sjukdomsregistreringer er hentet fra usprøytete ledd, de øvrige resultatene er hentet fra fungicidbehandlede ledd.

Egenskap	KWS Malibu	Kuban	Sign.	Gj.snitt
Vann% v/høsting	17,4	16,7		16.6
Avling kg/daa	689 (102)	675 (100)		692
Plantebestand vår, %	81	87		83
Strå lengde, cm	76	67	*	70
Tidl. Legde %	14	0	*	1
Sein legde %	36	8	*	7
HI-vekt, kg	79,5	82,0		81.5
1000-kv, g	43,5	43,7		44.2
Protein %	12,2	13,3	*	12.5
Falltall	276	324	(*)	319
Diastasetall	27	22	*	23
SDS	85	81	*	79
Spesifikk SDS	6,88	5,98		6
Mjøldogg %	3	3		5
Gulrust %	0	3		1

Hvetebladpr. %	6	7		3
Hvetebrunfl. %	3	2		2
Hveteakspr. %	5	11		3
Dager til aksskyting	80	80		79
Dager til gulmodning	122	119		120
SPI	11	14		19
Rmax	1,013	0,730		
Ext	113,6	130,4		
* = signifikant på 5% nivå				

### Oppsummering og anbefaling

- KWS Malibu er en relativt sein sort med langt strå og en del utfordringer med stråstyrken
- Avlingsnivået er middels sammenlignet med de andre sortene i verdiprøvingen
- KWS Malibu ser ut til å ha en noe større utgang av planter over vinteren
- KWS Malibu har generelt god resistens mot sjukdommer, og sorten virker rimelig sterk mot fusarium (DON-verdier).
- KWS Malibu har lav hektolitervekt og relativt lavt proteininnhold
- KWS Malibu har lav grad av spiretreghet med tanke på beskyttelse mot aksgroing og nedbryting av stivelsen før høsting
- Falltalls-stabiliteten er god, men gjennomgående lavere enn de øvrige sortene
- KWS Malibu har ut fra en totalvurdering av parameterne som gir uttrykk for glutenkvaliteten, et noe sterkere gluten enn Kuban

Etter en totalvurdering anbefales KWS Malibu ikke godkjent for opptak på norsk sortliste, med bakgrunn i svakheter som er avdekket med overvintringsevne og stråstyrke, samt et noe lavt proteininnhold selv om sorten ikke har betydelig høyere avling enn de øvrige sortene i prøvingen. At sorten er sein i kombinasjon med lav spiretreghet teller også imot anbefaling av sorten.

### Sortsnavn

Søknaden ble kunngjort den 30.11.2017. Innsigelser er ikke mottatt. Navneforslaget er sjekket den 27.10.2017 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

### DUS-test

Kopi av bestått DUS-test kan bestilles fra Bundessortenamt Tyskland.

### Vedtak

Det anbefales at KWS Malibu høsthvete ikke godkjennes for opptak på norsk offisiell sortliste.

Sak 18//21 Godkjenning av vårhvete GN15590 (Funkis) for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr. 1541.

## Offisiell verdiprøving

\* Vårhvetesorter på Østlandet, 2018-2020 (22 felt) Tabell 1-4

## Andre undersøkelser 2018-2020

\* Kieffer ekstensograf-tester, 2018-2020 (6 felt) Tabell 5

\* Mykotoksinanalyser (DON), 2016-2019 (NMBU/Graminor) Tabell 6

\* Gulmodningsundersøkelser, 2017-2019 (Apelsvoll + Vollebekk) Tabell 7

GN 15590 sammenlignes mot Zebra som har samme veksttid og en sammenlignbar glutenkvalitet. Zebra ble godkjent i 2001.

Egenskap	GN 15590	Zebra	Sign.	Gj.snitt
Vann % ved høsting	17,7	16,7	*	17.2
Avling, kg/daa	517 (102)	507 (100)		504
Strå lengde, cm	75	81		74
Tidlig legde %	4	4		5
Sein legde %	10	13		17
Aksknekk, %	6	9		12
Stråknekk, %	0	1		3
HI-vekt, kg	82,5	80,6	*	80.5
1000-kv, g	37,6	38,8	*	36.3
Protein, %	13,8	13,3	*	13.7
Falltall	366	342		343
Diastase	19,0	20,6		20.6
Mjøldogg, %	2	7	*	3
Gulrust, %	0	4		3
Brunrust, %	1	2		1
Hveteakspr., %	3	3		3
Hvetebladpr., %	6	6		5
Hvetebrunfleck, %	0	0		0
Sum bladfleksjukd., %	5	5		4
Dager til aksskyting	60	58		59

Dager til gulmodning	104	105		103
SDS	84	83		88
Spesifikk SDS	6	6		7
SPI	24	34	*	28
Dager til gulmodning Apelsvoll/Vollebekk (uten2018)	107/99 (118/105)	107/98 (117/104)		
Rmax	0,664	0,626		
Ext	139,5	153,9		
DON, ppm	6,6	7,8		
* = signifikant på 5 % nivå				

### Oppsummering og anbefaling

- GN15590 er en halvsein, yterik vårhvetelinje med god stråstyrke og stråkvalitet, og veksttid en dag lengre enn Zebra.
- Sjukdomsresistensen mot de vanligste kornsjukdommene er jevnt over bra. GN15590 er sterkere enn Zebra mot mjøldogg og gulrust.
- GN15590 virker sterk mot fusarium, og har et litt lavere DON-innhold enn Zebra
- GN15590 har gjennomgående god kornkvalitet med høy hektolitervekt. Tusenkornvekt er litt lavere enn Zebra.
- Proteininnhold er signifikant høyere enn Zebra, selv om GN15590 har gitt høyere avlinger i forsøkene.
- GN15590 har middels høyt falltall, litt høyere enn for Zebra, men dette har variert noe mellom år.
- Glutenkvaliteten er tilsvarende enn for Zebra.

Etter en totalvurdering anbefales GN15590 godkjent for opptak på norsk sortliste. Sorten er sammenlignbar med Zebra i de fleste parametere, med bedre resistens mot gulrust, og noe høyere proteininnhold.

### Sortsnavn

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Navneforslaget er sjekket den 28.02.2018 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

Granskingen har funnet følgende varemerkeregistrering som er til hinder for å benytte FUNKIS som sortsnavn:

- varemerkeregistrering nr. 254891, ordmerket FUNKIS, som er registrert for blant annet «mel og næringsmidler av korn,» i klasse 30.

Se planteforedlerloven § 5 andre ledd bokstav e.

### DUS-test

Bestått DUS-test er mottatt fra Ruokavirasto, Finland.

**Vedtak**

Det anbefales at GN15590 vårhvete godkjennes for opptak på norsk offisiell sortsliste, forutsatt at sorten får et navn som kan godkjennes.

Sak 19/21 Godkjenning av havre GN14189 for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr. 1521.

## Offisiell verdiprøving

Havresorter på Østlandet, 2018-2020 (20 felt)	Tabell 1-4
Havresorter i Midt-Norge, 2018-2020 (9 felt)	Tabell 8-9

## Andre undersøkelser

Gulmodningsundersøkelser Apelsvoll og Vollebekk, 2019-20	Tabell 5
Fusariumtesting, DON og HT2-T2-verdier, 2017-2020	Tabell 6
Fusariumtesting, spireanalyser, 2016	Tabell 7

GN 14189 er en halvsein havresort, og vil i fortsettelsen bli sammenlignet med sorten Odal. Haga ble godkjent i 2009, og er havresorten med nest høyest andel i markedet. Haga har tilnærmet samme veksttid som GN 14189

Tabell 1. Sammendrag for Østlandet og Midt-Norge, 2018-2020.

Egenskap	Østlandet			Midt-Norge		
	Haga	GN14189	Signifikans	Haga	GN14189	Signifikans
Vann% v/ høsting	16,5	17,0		22,7	20,6	*
Avling kg/daa	516 (100)	508 (101)		462	486	
Kjerneavl.	457 (100)	461 (101)		420	428	
Strå lengde, cm	72	69		75	73	
Tidl. Legde %	3	2		1	1	
Sein legde %	10	7		10	1	
Strå knekk %	48	43		37	27	
HI-vekt, kg	54,1	53,8		52,4	52,2	
1000-kv, g	32,6	34,8	*	31,5	34,8	*
Protein %	12,8	12,7		12,4	12,3	
Mjøldogg %	0	0		0	0	
Havrebrunfl. %	2	3		3	4	
Dager til aksskyting	61	61		48	49	
Dager til gulmodning	90	93	*	104	104	
Fett %	4,94	4,74		5,40	5,31	
Skall %	21,9	22,6		22,1	22,8	
Spiretreghet, SPI	20	33	*			
DON, NMBU, ppm	2,9	3,2		-	-	

HT2-T2, µg/kg	51,7	39,1		-	-	
DON, NIBIO, µg/kg	254,9	172,2		-	-	
HT2-T2, µg/kg	102,2	113,8		-	-	
Gulmodningsreg. Apelsvoll / Vollebekk	108/95 (92)	109/94 (91)		-	-	
* = signifikant på 5% nivå						

### Oppsummering og anbefaling

- GN 14189 er en halvsein sort med tilnærmet samme veksttid som målestokksorten Haga. GN 14189 ser derimot ut til å modne raskt, så sorten er likevel relativt tidlig.
- GN 14189 har et midlere avlingspotensial, men gir relativt høye avlinger i Midt-Norge
- GN 14189 har litt kortere strå enn Haga, og er generelt stråsterk
- GN 14189 har høyere tusenkornvekt enn Haga, bedre på skallinnhold, men svakere enn Haga for fettinnhold
- GN 14189 har god resistens mot sjukdommer og ellers like egenskaper som Haga

GN 14189 skiller seg ikke vesentlig fra Haga, men anbefales likevel godkjent, med interessant avlingspotensial særlig i Midt-Norge.

### Sortsnavn

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Navneforslag er foreløpig ikke mottatt

### DUS-test

Bestått DUS-test er mottatt fra Ruokavirasto, Finland.

### Vedtak

Det anbefales at GN14189 havre godkjennes for opptak på norsk offisiell sortliste forutsatt at sorten får et navn som kan godkjennes.

Sak 20/21 Godkjenning av havre GN14182 for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr. 1522.

## Offisiell verdiprøving

Havresorter på Østlandet, 2018-2020 (20 felt)	Tabell 1-4
Havresorter i Midt-Norge, 2018-2020 (9 felt)	Tabell 8-9

## Andre undersøkelser

Gulmodningsundersøkelser Apelsvoll og Vollebekk, 2019-20	Tabell 5
Fusariumtesting, DON og HT2-T2-verdier, 2017-2020	Tabell 6
Fusariumtesting, spireanalyser, 2016	Tabell 7

GN 14182 er en halvsein havresort, og vil i fortsettelsen bli sammenlignet med sorten Vinger. Vinger ble godkjent i 2010, og er havresorten høyest andel i markedet. Vinger har tilnærmet samme veksttid som GN 14182.

Tabell 1. Sammendrag for Østlandet og Midt-Norge, 2018-2020.

Egenskap	Østlandet			Midt-Norge		
	Vinger	GN14182	Signifikans	Vinger	GN14182	Signifikans
Vann% v/ høsting	17,0	16,5		21,2	21,3	
Avling kg/daa	502 (100)	542 (108)	*	461	499	
Kjerneavl.	442	474	*	402	429	
Strå lengde, cm	78	72		79	73	*
Tidl. Legde %	2	0		1	1	
Sein legde %	11	10		0	11	*
Strå knekk %	46	49		22	28	
HI-vekt, kg	54,0	53,6		53,1	51,0	*
1000-kv, g	34,6	33,6	*	33,9	32,7	
Protein %	13,2	12,4	*	12,7	11,9	*
Mjøldogg %	0	0		0	0	
Havrebrunfl. %	3	3		3	2	
Dager til aksskyting	62	62		50	49	
Dager til gulmodning	94	92		105	105	
Fett %	4,85	4,82		5,45	5,28	
Skall %	23,0	22,9		22,7	24,0	
Spiretreghet, SPI	13	20				
DON, NMBU, ppm	2,1	3,2		-	-	
HT2-T2, µg/kg	33,2	60,7		-	-	
DON, NIBIO, µg/kg	244,4	203,9		-	-	
HT2-T2, µg/kg	59,8	123,2		-	-	
Gulmodningsreg. Apelsvoll / Vollebekk	110/95 (92)	110/97 (92)		-	-	

\* = signifikant på 5% nivå

**Oppsummering og anbefaling**

- GN 14182 er en halvsein sort med tilnærmet samme veksttid som målestokksorten Vinger. GN 14182 har samtidig tidlighet på linje med de seineste av sortene som i verdiprøvingen klassifiseres som tidlige sorter.
- GN 14182 har betydelig høyere avlingsnivå enn Vinger.
- GN 14182 har kortere strå enn Vinger, blant de korteste i prøvingen.
- GN 14182 er generelt stråsterk, men det er observert noe mer legde i Midt-Norge sammenlignet med de øvrige sortene
- GN 14182 har noe lavere hektolitervekt og tusenkornvekt enn Vinger.
- Proteininnholdet er lavere for GN 14182 enn for Vinger, men relatert til det høye avlingspotensialet, ligger proteininnholdet relativt høyt.
- GN 14182 har god resistens mot sjukdommer og ellers like egenskaper som Vinger

GN 14182 har et høyt avlingspotensial og anbefales godkjent.

**Sortsnavn**

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Navneforslag er foreløpig ikke mottatt

**DUS-test**

Bestått DUS-test er mottatt fra Ruokavirasto, Finland.

**Vedtak**

Det anbefales at GN14182 havre godkjennes for opptak på norsk offisiell sortsliste forutsatt at sorten får et navn som kan godkjennes.

Sak 21/21 Godkjenning av havre GN14209 for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr. 1523.

## Offisiell verdiprøving

Havresorter på Østlandet, 2018-2020 (20 felt)	Tabell 1-4
Havresorter i Midt-Norge, 2018-2020 (9 felt)	Tabell 8-9

## Andre undersøkelser

Gulmodningsundersøkelser Apelsvoll og Vollebekk, 2019-20	Tabell 5
Fusariumtesting, DON og HT2-T2-verdier, 2017-2020	Tabell 6
Fusariumtesting, spireanalyser, 2016	Tabell 7

GN 14209 er en halvsein havresort, og vil i fortsettelsen bli sammenlignet med sorten Vinger. Vinger ble godkjent i 2010, og er havresorten høyest andel i markedet. Vinger har tilnærmet samme veksttid som GN 14209.

Tabell 1. Sammendrag for Østlandet og Midt-Norge, 2018-2020.

Egenskap	Østlandet			Midt-Norge		
	Vinger	GN14209	Signifikans	Vinger	GN14209	Signifikans
Vann% v/ høsting	17,0	17,1		21,2	21,5	
Avling kg/daa	502 (100)	535 (106)	*	461 (100)	484 (105)	
Kjerneavl.	442 (100)	463 (105)		402 (100)	429 (107)	
Strå lengde, cm	78	72	*	79	74	*
Tidl. Legde %	2	1		1	1	
Sein legde %	11	7		0	1	*
Strå knekk %	46	45		22	26	
HI-vekt, kg	54,0	55,9	*	53,1	54,0	
1000-kv, g	34,6	35,7	*	33,9	34,1	
Protein %	13,2	12,5	*	12,7	11,7	*
Mjøldogg %	0	0		0	0	
Havrebrunfl. %	3	3		3	3	
Dager til aksskyting	62	62		50	50	
Dager til gulmodning	94	94		105	107	
Fett %	4,85	5,03		5,45	5,36	
Skall %	23,0	23,7		22,7	23,9	
Spiretreghet, SPI	13	23				
DON, NMBU, ppm	2,1	2,9		-	-	
HT2-T2, µg/kg	33,2	76,1	*	-	-	
DON, NIBIO, µg/kg	244,4	162,5		-	-	
HT2-T2, µg/kg	59,8	138,0		-	-	
Gulmodningsreg. Apelsvoll / Vollebekk	110/95 (92)	110/97 (92)		-	-	

\* = signifikant på 5% nivå

**Oppsummering og anbefaling**

- GN 14209 er en halvsein sort med lik veksttid som målestokksorten Vinger.
- GN 14209 har høyere avlingsnivå enn Vinger.
- GN 14209 har kortere strå enn Vinger, blant de korteste i prøvingen.
- GN 14209 har stråstyrke og kvalitet som Vinger
- GN 14209 har noe høyere hektolitervekt og tusenkornvekt enn Vinger.
- Proteininnholdet er lavere for GN 14209 enn for Vinger.
- GN 14209 har god resistens mot sjukdommer, men det er observert signifikant høyere innhold av HT2-T2 sammenlignet med Vinger. Vinger blant sortene med lavest nivå av HT2-T2, og nivået for GN 14209 er signifikant lavere enn for Odal

GN 14209 har god kornkvalitet, men med bakgrunn i de høyere innholdet av HT2-T2 anbefales linja ikke godkjent.

**Sortsnavn**

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Navneforslag er foreløpig ikke mottatt.

**DUS-test**

Bestått DUS-test er mottatt fra Ruokavirasto, Finland.

**Vedtak**

Det anbefales at GN14209 havre ikke godkjennes for opptak på norsk offisiell sortsliste.

Sak 22/21 Godkjenning av potet G08-3167 (Knallfiffi) for opptak på norsk offisiell sortliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr 1529.

Prøveperiode i Norge : 2018-20

Knollbeskrivelse : Røde langovale/ovale knoller med middels dype grohull og rødmarmorert indre farge

Tidlighetsgruppe og anvendelsesområdet : Halvsein chipssort

**Resultater : (vs L.Claire Østlandet(Ø))2018-20**

Avling, kg/daa > 42mm :	+9%
Tørrstoffinnhold :	-+0 (% enheter)
Sorteringsutbytte og knollvekt :	-8 % småpotet (<42mm), +4 %store knoller( >60mm) +2 gram midlere knollv.(>42mm)
Antall knoller pr plante :	Høyt, vel tre knoller flere enn L.Claire
Oppspiring, friskt ris ved høsting/ Tidlighet :	Noe raskere spiring enn L.Claire(4,9 mot 4,6), markert seinere avmodning på riset enn L.Claire(67 mot 39 % friskt ris) Tidlighet :4,5 (L.Claire:5,5)
Grønne knoller :	Lite Utsatt
Vekstsprekker :	Utsatt
Indre defekter og Rust :	Lite utsatt for rust, sentralnekrose, og kolv
Enzymatisk mørkfarging i rå tilstand :	Sterk, vanskeligere å bedømme pga rød marmorert kjøttfarge
Misformede knoller :	Lite utsatt
Støtblått/indre mørkfarging :	Under middels (3,9 mot 4,8 for L.Claire)
Potetcystenematode (Ro1) :	Resistent mot Ro1
Potetkreft :	Resistent mot rase 1
Flatskurv :	5 (9 er best)
Tørråte, knoll :	6 "
Tørråte, ris :	9 "
Fomaråte	4 "
Fusarium	6 "

Rustresistens pga mop top :	8 "
Rustresistens pga rattel :	9 "
Dvaletid/lagringsevne	Gror noe lettere enn L.Claire på lager, (middels lang dvaletid, som Asterix) Større vekstvinn ved 4 og 6°, fastheten i knollene er markert mindre enn for L.Claire litt under Asterix
Chipskvalitet	Chipsfargen er lys dvs at rødmarmoreringen holder fargen og ikke blir mørk. Sorten er testet for predikert akrylamidinnhold(ACA), og sammenlignet med andre sorter skiller denne seg sterkt negativt ut (fig).
Anbefalt setteavstand	30 cm v 60-80g. Avstanden økes til 35cm ved bruk av større settepoteter og reduseres til 25 cm ved mindre settepotetstørrelse. Sorten har naturlig meget høyt knollansett. Sorten er testet ut på 30 cm setteavstand i hele prøveperioden
Gjødselanbefalinger	Sorten er robust og ser ut til greie seg med normale mengder nitrogen (norm gjødsling uten et «sortstillegg»). Gjødslingsforsøk har vist at avlingsresponsen for ekstra nitrogen- gjødsel er mindre enn for L.Claire. Tørrstoffinnholdet ble redusert med 0,8% I andre veilednings- gjødslingsforsøk derimot viste det seg at tørrstoffinnholdet ble markert redusert ved de sterkeste gjødselmengdene(19 kgN/daa).

### Oppsummering og anbefaling

G08-3167 er en halvsein chipssort. Sorten er yterik med høyt knollansett. Den største svakheten hos sorten er høyt predikert ACA-innhold. Selv ved ferskproduksjon (koking av chips kort tid etter høsting) har det vist seg at ACA-innholdet kan være over grenseverdiene som er satt i chipsproduksjon (750 mikro gr/kg ferdigvare eller bedre enn Saturna). Sorten er relativt sein sammenlignet med L.Claire og den groer lettere på lager.

Anbefalingen er at sorten ikke godkjennes som chipssort.

### Sortsnavn

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Forslag til sortsnavn, Knallfiffi, ble mottatt 15.2.2021 og er ikke kunngjort. Navneforslaget er sjekket den 16.02.2021 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

### DUS-test

Bestått DUS-test er mottatt fra Bundessortenamt, Tyskland.

### Nemndas vurdering

Sorten har gode agronomiske egenskaper og skiller seg ut med sitt marmorerte kjøtt. Nemnda ønsker flere opplysninger om sortens egenskaper som matpotet som grunnlag for å vurdere om sorten kan anbefales godkjent som matpotet (kokeprøver, eventuelt informasjon om tyggemotstand, smakelighet, farge etter koking).

### Vedtak

Saken utsettes.

Sak 23/21 Godkjenning av potet G06-1033 (Birken) for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr 1525.

Prøveperiode i Norge: 2018-2020

Knollbeskrivelse: Gule, ovale knoller med grunne grohull og lysegul innvendig farge

Tidlighetsgruppe og anvendelsesområdet: Tidlig konsumpotet

<b>Resultater: (vs Rutt) Østlandet(Ø), Midt Norge(MN), Sør Vestlandet(SV)</b>	
Avling, kg/daa > 40mm 1 høsting :	+5% Ø, -16% MN, -9% SV
Avling, kg/daa > 40mm 2 høsting :	-4% Ø, +7% MN, -14% SV
Tørrstoffinnhold:	-2,9-2,2 % 1 H, -2,4-2,2 % 2H,
Sorteringsutbytte og knollvekt: (Østlandet)	+19 % og +7%,(1+2 H)småpotet (<40mm), -6 og -15 gram,(1+2 H)knollvekt
Antall knoller pr plante:	Mange. + 2 vs Rutt
Oppspiring, tidlighet målt i oppnådd salgbar avling:	Rel sein spiring (som Rutt), tidlighet som Berber og Hassel
Grønne knoller:	Lite utsatt
Vekstsprekker:	Utsatt
Indre defekter/ rust:	Ikke utsatt for rust og setralnekrose, men litt utsatt for kolv v siste høsting
Enzymatisk mørkfarging i rå tilstand:	Rel sterk
Misformede knoller:	Noe utsatt
Støtblått:	Ikke reg
Potetcystenematode (Ro1):	Mottakelig
Potetkreft:	Resistent
Flatskurv:	7 (9 er best)
Tørråte, knoll:	3 "
Tørråte, ris:	4 "
Fomaråte:	4 "
Fusarium:	5 "
Rustresistens pga mop top:	8 "

Rustresistens pga rattel:	9 "
Dvaletid/lagringsevne	Gror mindre enn Rutt. Vanlige lagringsforsøk gjøres ikke i tidlige sorter kun sjekk av groing på lager
Konsumkvalitet	Presenterer seg pent etter vask og opptørking. Sterk mot sundkoking
Koketype	Fastkokende, type A
Anbefalt setteavstand	25 cm v 60-80g settepotet. Settes tettest etter lysgroing. Avstand bør økes med 5 cm dersom 80-100 grams settepotet benyttes.
Anbefalt nitrogengjødsling	Anbefalt nitrogenmengde som normen + 2 kg fordi det er tidligpotet. Ved forventet avling på 2 tonn pr daa, lett jord(+1-2kg N/daa) med vanning(+1-2kgN/daa) og ingen forgrøde effekt, så vil anbefalt N mengde bli 12-14 kgN/daa.

### Oppsummering og anbefaling

G06-1033 er en tidlig, gulskallet, konsumsort med fast koketype. Sorten har lite totale feil (summen av tørre råter, flat- og vorteskurv, vekstsprekker, grønne knoller, indre defekter, missform og støtblått). Som andre tidligsorter så kan avskallede partier på knollene få en uheldig sårheling og missfarging. I varmt sommer-/tidlighøstvær er det viktig å raskt få plassert avlinga svalt og relativt kjølig, og at ferskpotetene omsettes raskt. Som en ordinær tidlig konsumsort så representerer ikke sorten noe fortrinn framfor de tidligsortene vi har (for lave avlinger), og derfor anbefales den ikke godkjent som ordinær tidligsort.

Den ville derimot kunne passe som en tidlig skallfast småpotet/delikatessepotet pga høyt ansett og pent utseende. Gode dyrkingstiltak som moderat gjødsling, kort setteavstand, god vanntilførsel, nok fosforgjødsel og kort lysgroingstid vi være viktige faktorer for en slik produksjon. Dette er ikke testet spesielt i verdiprøvinga, men kan leses ut fra resultatene (høyt knollantall pr plante og pent utseende bl.a) og erfaringer vi har fra tidligere dyrkingstekniske forsøk.

Anbefales godkjent til småpotet-/delikatesse potet.

### Sortsnavn

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Forslag til sortsnavn, Birken, ble mottatt 15.2.2021 og er ikke kunngjort. Navneforslaget er sjekket den 16.02.2021 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

Granskingen har funnet følgende varemerkeregistreringer som er til hinder for å benytte BIRKEN som sortsnavn:

- varemerkeregistrering nr. 271221, ordmerket BIRKEN, som er registrert for blant annet «konserverte, tørrede, frosne og kokte frukter og grønnsaker» i klasse 29.
- varemerkeregistrering nr. 271223, det kombinerte merket BIRKEN, som er registrert for «konserverte, tørrede, frosne og kokte frukter og grønnsaker» i klasse 29.

Se planteforedlerloven § 5 andre ledd bokstav e.

**DUS-test**

Bestått DUS-test er mottatt fra Bundessortenamt, Tyskland.

**Vedtak**

Det anbefales at sorten godkjennes for opptak på norsk offisiell sortsliste forutsatt at sorten får et sortsnavn som kan godkjennes.

Sak 24/21 Godkjenning av potet G09-1057 (Knallfjong) for opptak på norsk offisiell sortsliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr 1526.

Prøveperiode i 2018-20  
Norge :

Knollbeskrivelse : Mørke blå lange knoller med middels dype grohull og blållilla indre farge

Tidlighetsgruppe og Halvtidlig konsumsort basert på friskt ris ved høsting (6,5 som Laila)  
anvendelsesområdet

**Resultater : (vs Asterix Østlandet(Ø) Midt Norge(MN) SørV.Landet(SV))**

Avling, kg/daa > 42mm :	-60%(Ø), -63%(MN), -62%(SV)
Tørrstoffinnhold :	-5,6, -3,5, -5,0 (% enheter)
Sorteringsutbytte og knollvekt :	+56, +58, +55 % enheter småpotet (<42mm), -16, -18, -16 % enheter store knoller (>60mm) dvs 0% var >60mm -58, -69, -63 gram midlere knollv. dvs rundt 70 gram
Antall knoller pr plante :	Høyt, ca tre knoller flere enn Asterix
Oppspiring, friskt ris ved høsting/ Tidlighet	Seinere spiring enn Asterix(4,4 mot 5,9), markert tidligere avmodning på riset enn Asterix(ca 20 mot 50 % friskt ris)
Grønne knoller :	Lite/ikke Utsatt
Vekstsprekker :	ikke utsatt
Indre defekter og Rust :	Ikke utsatt/og i de fleste tilfeller umulig å se Ikke for kolv
Enzymatisk mørkfarging i rå tilstand :	Sterk
Misformede knoller :	Noe utsatt
Støtblått/avskalling :	Ikke reg/lite utsatt for avflassing

Potetcystenematode (Ro1) :	Resistent
Potetkreft (rase 1) :	Mottakelig
Flatskurv :	5 (9 er best)
Tørråte, knoll :	6 "
Tørråte, ris :	2 "
Fomaråte	4 "
Fusarium	6 "
Rustresistens pga mop top :	8 "
Rustresistens pga rattel :	9 "
Dvaletid/lagringsevne	Gror markert lettere enn Asterix på lager, (Rel kort dvaletid), som Beate. Høyere vektsvinn spesielt ved 6° lagring, fastheten i knollene målt etter 7 mnd lagring ved 6 grader er minst av de prøvde sortene
Konsumkvalitet	Fastkokende (type A), vanskelig/umulig å bedømme mørkfarging etter koking. Lite sundkoking. Mest av smaken og minst sundkoking beholdes dersom en koker på rist.
Anbefalt setteavstand	25-30cm v 60g frø. Avstanden reduseres ved bruk av mindre settepotet. Sorten har naturlig høyt knollansett. Sorten er testet ut på 30 cm setteavstand i hele prøveperioden
Gjødselanbefalinger	Sorten bør ikke gjødsles for sterkt, da det lettere kan gi bløt konsistens. Anbefaling er vanlig normgjødsling, dvs 8-10 kg N/daa ved forventet avling på 2,0 til 3 tonn/daa. Sorten har lite rismasse og et relativt svakt rotsystem og det tilsier at en må passe sorten med vanning og tilleggsgjødsling slik at en unngår for tidlig kollaps av riset. God fosforforsyning er viktig for å sikre et godt rotutvikling.

### Oppsummering og anbefaling

G09-1057 er en halvtidlig/halfsein konsumsort med sterk utvendig og innvendig mørkeblå/lilla farge. Koketype A, fastkokende og kan være noe utsatt for bløt konsistens etter koking. Fordi sorten er særegen med sin farge og meget småfalne og småknollede avling, så er det ingen andre sorter på den norske lista eller blant sortene som er registrert for sertifisert avl å sammenligne med. Svakheten mot skurv tilsier dyrkingstekniske tiltak for å motvirke det. G09-1057 presenterer seg pent etter vask og opptørking forutsatt at den ikke har skurv (sorten er av de sterkere mot sølvskurv etter lagring). Under forutsetning av at sorten dyrkes riktig, vil den kunne bli et nytt tilskudd til det norske sortimentet.

Anbefalingen er at sorten godkjennes og at det utarbeides gode dyrkingsveiledninger for sorten.

**Sortsnavn**

Søknaden ble kunngjort den 04.04.2018. Innsigelser er ikke mottatt. Forslag til sortsnavn, Knallfjong, ble mottatt 15.2.2021 og er ikke kunngjort. Navneforslaget er sjekket den 16.02.2021 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

**DUS-test**

Bestått DUS-test er mottatt fra Bundessortenamt, Tyskland.

**Nemndas vurdering**

Anbefalingen fra verdiprøvingsansvarlige er at sorten godkjennes og at det utarbeides gode dyrkingsveiledninger for sorten. Nemnda anbefaler ikke godkjenning på grunn av dårlige agronomiske egenskaper og manglende sjukdomsresistens.

**Vedtak**

Det anbefales at G09-1057 potet ikke godkjennes for opptak på norsk offisiell sortliste.

Sak 25/21            Godkjenning av potet P02-18-66 (Gullflaks) for opptak på norsk offisiell sortliste – søknad fra Graminor AS, Ridabu. Søknad nr 1237.

Sorten ble i møte i Plantesortsnemnda den 10. mars 2015, i sak 10/15, anbefalt godkjent for opptak på norsk offisiell sortliste forutsatt bestått DUS-test og at sorten får et godkjent navn.

**Sortsnavn**

Søknaden ble opprinnelig kunngjort den 15.3.2012. Innsigelser er ikke mottatt. Forslag til sortsnavn, Gullflaks, ble mottatt 15.2.2021 og er ikke kunngjort. Navneforslaget er sjekket den 16.02.2021 i CPVOs Variety Finder uten merknader fra CPVO expert advice.

**DUS-test**

Bestått DUS-test er mottatt fra Bundessortenamt, Tyskland.

**Vedtak**

Navneforslaget Gullflaks kan aksepteres for sorten P02-18-66, forutsatt at det ikke kommer innsigelser innen fristen.

Sak 26/21            Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.